

Michel Tournier

Jeruzsálemből Nürnbergbe

A nürnbergi Frankenhalle hétezer nézőt képes befogadni. Ezen az estén csordultig telt hosszú hajú, bőrcsizmás, bőrnadrágos és meztelen felsőtestükön apró gombjelvényekkel kiszögecselt mellényeket viselő fiatalokkal. A színpadon a hamburgi sztárbálvány, Udo Lindenberg és rockcsapata kavargó pokoli lármát. A gigantikus erősítésű, nyikorogó gitárok, dobok, szaxofonok és az énekes bőfűgések megrengették az acélgerendákat, s orkánsszusszal sepertek végig a tömegben. A bársonyszékbe préselődve kérdeztem magamtól, mi az ördögöt keresek itt ebben az örültek házában?

Nemsokára egy rendező hajolt hozzám ezekkel a borzalmas szavakkal: „Három és fél perc múlva maga következik.” Egy borjú lelkesedésével álltam föl, akit a vágóhídra visznek. Milyen ötlet volt Willy Brandttól, hogy engem kérjen fel: adjak egy kis „irodalmi jelleget” ennek az SPD ünnepnek. Késő, nagyon késő, mennem kell! A lehulló függöny eltünteti a rockereket.

A színpad előterébe tuszkolnak. A mikrofon kigyófejéként dermed rám, a reflektorok elvakítanak. Mindegy. Essünk túl rajta! Tele torokból beszélek: „Most jövök Izraelből!” Kettősen hallok. Először az én suttogó, rozoga hangom fonalkáját, majd egy másodperccel később ugyanazok a szavak kaptapultálnak vissza a roppant terem tetőzetéről és közfalairól. A közönség megdermed a támadástól, és fagyosan hallgat.

Tegnap még Beér-Séván, Akkóban és Szodomában voltam. Negyven fok melegben jártam be a Holt-tenger partját. Déli részét sólemezek borítják teljes egészében. Egy idő múlva ezek a sólemezek összetorlódnak-illeszkednek, egybefüggő szódakorall-jégmezőt alkotnak, amely alatt tovább folyog az egyre vastagabb, sűrűbb kémiai leves. A Holt-tenger megöli magát. Jeruzsálemben, megnyitva a Könyvvásárt, felfedeztem két regényemet héberül: a *Pénteket* és a *Tündérkirályt*. Felére lerövidítve mindkettő. Nem azért, mintha megcenzúrázták volna, hanem mert a héber nyelv nem ismeri a magánhangzókat.

Bemutattak a jelenlegi belügyminiszternek, Jozsef Burg rabbinak. A század elején született Drezdában, úgy beszél németül, mint maguk, és jobban, mint én. Olyan professzorai voltak, mint Wilhelm Oesterreich, Eduard Spranger, Romano Guardini és az orientalista Enno Littmann. Ugyanazok, akik engem tanítottak húsz évvel később. Meséltem neki, hogy innen egyenesen Nürnbergbe megyek. „Üdvözölje a nevemben a német fiatalokat” – mondta. Látják, így történt. (*Taps.*)

Beszéltem a tel-avivi és a haifai egyetemisták előtt. Egy este Jeruzsálemben vendéglőt kerestünk. Kis utcácskában világos ablakú kávéház vonzott be bennünket. Belépve ért a sokk: Berlin, 1930. Giccses dekoráció, de nem mesterséges, épp ellenkezőleg: poros, használt, lesírt róla, hogy eredeti. A *Kolduopera*, a *Kék Angyal* hangulatú plakátok stílusában.

Átjárt a különös tyosztalgia, amely elsirattat velünk egy korszakot, melyet nem is éltünk át. Erre a három városra gondoltam: Berlin – Prága – Bécs. Erre az észak–déli vonalra, Európa hátgerincére, amely a világnak erről a részéről olyan egyetemes érvényű zseniket bocsátott útra, mint Max Reinhardt, Einstein, Kafka, Freud, Zweig és még sokakat. Mivel a zsidóknak nem volt szükségük sem az USA-ra, sem Izraelre, otthon voltak ebben a germán Közép-Európában. A nácizmus lerombolta a kultúráteremtény élő forrását.

Tehát nürnbergi német fiatalok, akik összegyűltek ezen az estén, hogy ünnepeljétek a negyven éve tartó békét, eredjétek át a Földközi-tenger túlsó partjára, hogy megismerjétek szellemi atyáitokat. Adok nektek egy randevút: „Jövő évben Jeruzsálemben...”

Eltűntem a csapóajtó lépcsőjén. A függöny felgördült a sokszínű reflektorfényben fürdő Eric Burdon Panik Orchester zenekara előtt.

KÖBÁNYAI JÁNOS FORDÍTÁSA